

Vergaderjaar 2017–2018

27 859

Modernisering Gemeentelijke Basisadministratie persoonsgegevens (GBA)

Nr. 117

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 14 november 2017

De vaste commissie voor Binnenlandse Zaken heeft een aantal vragen en opmerkingen voorgelegd aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over de brief van 9 oktober 2017 over de beantwoording op vragen van de commissie over Basisregistratie Personen (Kamerstuk 27 859, nr. 114).

De vragen en opmerkingen zijn op 2 november 2017 aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties voorgelegd. Bij brief van 13 november 2017 zijn de vragen door de Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties beantwoord.

De fungerend voorzitter van de commissie,
Pia Dijkstra

De waarnemend griffier van de commissie,
Hendrickx

I. Inbreng van de fracties

De leden van de VVD-fractie hebben kennisgenomen van de antwoorden op de vragen van de commissie over de brief van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties d.d. 26 september jl. (Kamerstuk 27 859, nr. 113). Hierover heeft op 11 oktober jl. een algemeen overleg plaatsgevonden (Kamerstuk 27 859, nr. 116). Vervolgens is de Kamer geïnformeerd over de opdracht voor de externe commissie BRP. Gaarne willen de leden van de VVD-fractie een enkele opmerking maken en een aantal vragen stellen.

De leden van de VVD-fractie achten het een goede zaak dat de in te stellen externe commissie BRP geen dubbele opdracht zal krijgen en dus niet zal adviseren over de GBA-V en/of de mogelijke doorontwikkeling daarvan. Hoewel de toekomst niet los van het verleden kan worden gezien, zijn het terugkijken naar de gang van zaken bij de operatie BRP en het leren van lessen daaruit enerzijds en de beslissing over de toekomst van de Basisregistratie personen anderzijds twee verschillende taken. Wanneer wordt de externe commissie ingesteld? Wanneer zal het rapport gereed zijn? In hoeverre betreft deze commissie ook de werkwijze en de adviezen van het Bureau ICT-Toetsing (BIT) bij haar werkzaamheden? Gaarne krijgen de leden van de VVD-fractie een reactie.

Het splitsen van het terugkijken naar de gang van zaken bij de operatie BRP en het vooruit kijken wil niet zeggen dat er geen urgentie is om met een plan te komen waarmee de Basisregistratie personen toekomst vast kan worden gemaakt, zo stellen de leden van de VVD-fractie. Integendeel, zo menen deze leden. Wanneer wordt de Kamer geïnformeerd over het plan waarmee de Basisregistratie personen toekomst vast wordt gemaakt? Naar de mening van de VVD-fractie moet dit zo snel als mogelijk is gebeuren. Dit was ook onderdeel van de oorspronkelijke insteek van de Kamercommissie en de aangenomen motie Middendorp c.s. van 7 juli jl. (Kamerstuk 27 859, nr. 106). Hoe ver is het ministerie hier inmiddels mee? Zijn er de komende weken actualisaties te voorzien, bijvoorbeeld over de plannen van de gemeenten c.q. de VNG met betrekking tot een Gemeentelijke Verenigde Registratie van persoonsgegevens (GVR)? Zo neen, waarom niet? Kan de Kamer over eventuele actualisaties worden geïnformeerd? Zal het ministerie ook business cases onderzoeken die alleen het verder door ontwikkelen van de GBA-V betreffen? Zo neen, waarom niet? Zal er zodanig worden gerapporteerd dat de voorliggende opties financieel, juridisch en anderszins kunnen worden afgewogen. Zo neen, waarom niet? Gaarne krijgen de leden van de VVD-fractie een reactie. Ook zouden deze leden graag geïnformeerd willen worden over wat de criteria zijn voor het opnemen van gegevens en vooral wat benodigde nieuwe functionaliteiten in de basisregistratie zijn. Kortom, wat moet er gebeuren om de GBA toekomst vast te maken? Eerder werd bekend dat de Landsadvocaat zou worden ingeschakeld om te bekijken in hoeverre het mogelijk is (een deel van het) geld dat is betaald aan externen, die aan de operatie BRP hebben gewerkt, terug te vorderen? Is de Landsadvocaat inmiddels met dat onderzoek gestart, zo vragen de leden van de VVD-fractie. Zo neen, waarom niet?

Zoals bekend buigen de gemeenten c.q. de VNG zich momenteel over een Gemeentelijke Verenigde Registratie van persoonsgegevens. Hoe verhoudt dit onderzoek zich tot het project van het ministerie om de Basisregistratie personen toekomst vast te maken? In hoeverre kunnen er twee systemen naast elkaar functioneren, zo vragen de leden van de VVD-fractie.

Als het gaat om de broncode is besloten de laatste versie daarvan openbaar te maken. Het is ook de bedoeling eerdere versies van de broncode openbaar te maken. De leden van de VVD-fractie vragen of dat nu ook echt gaat gebeuren. Of zijn er nog bepaalde voorwaarden waaraan moet worden voldaan voordat het zo ver is?

De leden van de CDA-fractie hebben kennisgenomen van de formulering van de opdracht voor de externe commissie BRP. Deze leden vragen, wat precies moet worden verstaan onder «de wijze waarop de modernisering van de GBA en de operatie BRP is aangestuurd». Deelt de Staatssecretaris de mening van deze leden, dat de commissie ook dient te onderzoeken op welke wijze waarop controle heeft plaatsgevonden van de voortgang, op welke wijze de onderdelen van de software zijn getest en op welke wijze is vastgesteld hoe ver de operatie gevorderd was? In dit verband vragen deze leden de commissie ook te laten onderzoeken welke criteria en welke werkwijze externe adviesbureaus hebben gehanteerd en welke randvoorwaarden of beperkingen het ministerie daarbij heeft geformuleerd. Deze leden vragen verder wat precies moet worden verstaan onder de zinsnede «hoe die programma's hebben gewerkt».

De leden van de D66-fractie hebben kennisgenomen van de lijst met vragen en antwoorden inzake de Basisregistratie personen. Zij hebben enkele vragen.

De Minister van het vorige kabinet schreef dat de gesprekken met de beoogde leden van de commissie gaande zijn. Kan de Staatssecretaris toelichten wie er in de ingestelde commissie zullen plaatsnemen? Is de commissie al van start gegaan? Wanneer kunnen we het eindrapport verwachten?

De voornoemde leden lezen tevens dat «het kabinet wil nu, zoals ook het BIT heeft geadviseerd, onderzoeken of de bestaande GBA-V toekomstvast is en of doorontwikkeling van de GBA-V nodig is. Pas als de antwoorden op die vragen gevonden zijn kan er iets gezegd worden over de kosten die met de doorontwikkeling van de GBA-V gemoeid zouden kunnen zijn.» Kan de Staatssecretaris middels een planning aangeven wanneer het kabinet dit onderzoek af zal ronden en wanneer de Tweede Kamer hierover geïnformeerd zal worden?

De leden van de D66-fractie vragen daarnaast aan de Staatssecretaris of er nog steeds de kans bestaat dat er uiteindelijk twee systemen zullen zijn: het centrale GBA-V en de Gemeentelijke Verenigde Registratie Persoonsgegevens, waar de VNG mee bezig is. Zo ja, wat gaat de Staatssecretaris er aan doen om dit te voorkomen?

II. Reactie van de Staatssecretaris

Een deel van de vragen heeft betrekking op de (externe) commissie BRP die moet terugkijken en een feitenrelaas moet opstellen. Het is mijn voornemen om de commissie per 20 november a.s. in te stellen. In de toelichting bij het instellingsbesluit wordt, conform het gestelde in bijgaande antwoorden, expliciet aandacht besteed aan de punten die de Tweede Kamer relevant vindt en wil terugzien in het feitenrelaas.

Verder memoreer ik, Minister Plasterk heeft dat eerder toegezegd, dat de Tweede Kamer in januari 2018 geïnformeerd wordt over de voortgang van het onderzoek naar de toekomstvastheid van de bestaande GBA-V.

Vraag VVD

Wanneer wordt de Kamer geïnformeerd over het plan waarmee de Basisregistratie personen toekomst vast wordt gemaakt? Naar mening van de VVD-fractie moet dit zo snel als mogelijk is gebeuren. Dit was ook onderdeel van de oorspronkelijke insteek van de Kamercommissie en de aangenomen motie Middendorp c.s. van 7 juli (Kamerstuk 27 859, nr. 106). Hoe ver is het ministerie hier inmiddels mee?

Vraag D66

De D66-leden lezen dat «het kabinet wil nu, zoals ook het BIT heeft geadviseerd onderzoeken of de bestaande GBA-V toekomstvast is en of doorontwikkeling van de GBA-V nodig is. Pas als de antwoorden op die vragen gevonden zijn kan er iets gezegd worden over de kosten die met de doorontwikkeling van de GBA-V gemoeid zouden kunnen zijn.» Kan de Staatssecretaris middels een planning afgeven wanneer het kabinet dit onderzoek af zal ronden en wanneer de Tweede Kamer hierover geïnformeerd zal worden?

Antwoord

Er wordt momenteel in kaart gebracht wat nodig is om de bestaande GBA-V en een aantal daarmee samenhangende centrale voorzieningen, zoals de Registratie Niet-ingezetenen (RNI), voor de volgende 5 tot 7 jaar toekomstvast te maken. Eind januari van het komende jaar levert dat onderzoek een eerste rapportage op.

Vraag VVD

Zijn er de komende weken actualisaties te voorzien, bijvoorbeeld over de plannen van de gemeenten c.q. de VNG met betrekking tot een Gemeentelijke Verenigde Registratie van persoonsgegevens (GVR)? Zo nee, waarom niet?

Antwoord

Nee, vanuit BZK zijn er geen actualisaties voorzien, ook niet met betrekking tot de Gemeentelijke Verenigde Registratie van persoonsgegevens. De VNG voert de verkenning naar de GVR zelfstandig uit. Naar verwachting zal de VNG begin 2018 komen met de uitkomsten van deze verkenning. Deze uitkomsten wacht ik af.

Vragen VVD

Kan de Kamer over eventuele actualisaties worden geïnformeerd? Zal het ministerie ook business cases onderzoeken die alleen het verder doorontwikkelen van de GBA-V betreffen. Zo nee, waarom niet? Zal er zodanig worden gerapporteerd dat de voorliggende opties financieel, juridisch en anderszins kunnen worden afgewogen. Zo nee, waarom niet?

Wat zijn de criteria voor het opnemen van gegevens en vooral wat zijn benodigde nieuwe functionaliteiten in de basisregistratie? Kortom, wat moet er gebeuren om de GBA toekomst vast te maken?

Antwoord

Met het stop zetten van de operatie BRP is er een volledig nieuwe situatie ontstaan. Van de doelstellingen en daarvan afgeleide functionaliteiten die voor de operatie BRP waren afgesproken zal opnieuw moeten worden beoordeeld welke daarvan nog steeds onverminderd noodzakelijk zijn en zo ja of deze op de GBA-V zijn te realiseren. Hiervoor zullen we met gebruikers en afnemers om tafel gaan zitten om tot zorgvuldige afwegingen en voorstellen te kunnen komen die ook aan uw Kamer zullen worden voorgelegd. Bij de af te wegen opties zullen de financiële en juridische consequenties in kaart worden gebracht.

Vraag VVD

Als het gaat om de broncode is besloten de laatste versie daarvan openbaar te maken. Het is ook de bedoeling eerdere versies van de broncode openbaar te maken. De leden van de VVD-fractie vragen of dat nu ook echt gaat gebeuren. Of zijn er nog bepaalde voorwaarden waaraan moet worden voldaan voordat het zo ver is?

Antwoord:

De prioriteit wordt gelegd bij het openbaar maken van de laatste versie van de broncode en de daarbij behorende functionele en technische documentatie voor eind november van dit jaar. Daarna zullen eerdere versies van de broncode openbaar worden gemaakt. De openbaar te maken documentatie is omvangrijk en wordt op verschillende aspecten getoetst, waaronder privacy, en veiligheidsrisico's. Ook wordt bezien onder welke licentievoorwaarden en op welk platform de openbaarmaking het beste kan plaats vinden.

Vraag VVD

Zoals bekend buigen de gemeenten c.q. de VNG zich momenteel over een Gemeentelijke Verenigde Registratie van persoonsgegevens. Hoe verhoudt dit onderzoek zich tot het project van het ministerie om de Basisregistratie personen toekomst vast te maken? In hoeverre kunnen er twee systemen naast elkaar functioneren?

Vraag D66

Bestaat nog steeds de kans dat er uiteindelijk twee systemen zullen zijn: het centrale GBA-V en de Gemeentelijke Verenigde Registratie Persoonsgegevens, waar de VNG mee bezig is. Zo ja, wat gaat de Staatssecretaris er aan doen om dit te voorkomen?

Antwoord

Het staat de gemeenten vrij onderzoek te doen naar de mogelijkheid om een Gemeentelijke Verenigde Registratie van persoonsgegevens te ontwikkelen. De uitkomsten van de verkenning door de VNG naar de GVR wacht ik af voor ik inhoudelijk inga op mogelijke consequenties. Voorop staat dat de Wet BRP leidend is en dat, zoals mijn voorganger op dit dossier heeft toegezegd, er geen sprake mag zijn van overdracht van bevoegdheden, dat BZK geen financiële bijdrage zal leveren en dat er geen onomkeerbare stappen worden gezet zonder dat de TK daarin is gekend. Dit heb ik inmiddels per brief aan de VNG medegedeeld en bevestigd. Zie ook de beantwoording van de schriftelijke vragen van het TK-lid Hijink (SP)¹.

Vraag VVD

Eerder werd bekend dat de Landsadvocaat zou worden ingeschakeld om te bekijken in hoeverre het mogelijk is (een deel van het) geld dat is betaald aan externen, die aan de operatie BRP hebben gewerkt, terug te vorderen? Is de Landsadvocaat inmiddels met dat onderzoek gestart? Zo nee, waarom niet?

Antwoord

Onmiddellijk na het Algemeen Overleg van 11 oktober jl. (Kamerstuk 27 859, nr. 116) is aan de Landsadvocaat gevraagd om zich te buigen over deze kwestie. De Landsadvocaat is derhalve gestart met het onderzoek.

Vraag VVD

Wanneer wordt de externe commissie ingesteld?

Vraag D66

Is de commissie al van start gegaan?

Antwoord

In het algemeen overleg van 11 oktober jl. (Kamerstuk 27 859, nr. 116) heeft de toenmalige Minister van BZK toegezegd de opdrachtformulering

¹ Ingediend op 20 oktober 2017. Vragen hebben betrekking op het bericht dat gemeenten doorgaan met het ontwikkelen van een BRP-systeem.

voor de commissie aan de Tweede Kamer voor te leggen. Dat is gebeurd met de brief van 24 oktober jl. (Kamerstuk 27 859, nr. 115) De instelling van de commissie is nog niet geformaliseerd, omdat de vaste commissie van Binnenlandse Zaken in de procedurevergadering van 26 oktober jl. heeft besloten nog nadere vragen te stellen over de opdrachtformulering. Het is mijn bedoeling om de commissie per 20 november a.s. in te stellen.

Vraag D66

Kan de Staatssecretaris toelichten wie er in de ingestelde commissie zullen plaatsnemen?

Antwoord

De beoogde samenstelling van de commissie is als volgt:

- prof. dr. E.W. Berghout;
- drs. H. de Jong;
- prof. dr. M.J.W. van Twist.

Vraag VV

Wanneer zal het rapport gereed zijn?

Vraag D66

Wanneer is het eindrapport te verwachten?

Antwoord

Ik zal de commissie vragen om het feitenrelaas in het voorjaar 2018 op te leveren.

Vraag VVD

In hoeverre betreft deze commissie ook de werkwijze en de adviezen van het Bureau ICT-Toetsing (BIT) bij haar werkzaamheden?

Antwoord

De adviezen die het BIT in 2015 en in 2017 heeft gegeven over de operatie BRP maken deel uit van het feitenrelaas dat de commissie moet maken. De commissie heeft niet de taak gekregen om zich in algemene zin te buigen over de werkwijze van het BIT.

Vraag CDA

Deelt de Staatssecretaris de mening dat de commissie ook dient te onderzoeken op welke wijze waarop controle heeft plaatsgevonden van de voortgang, op welke wijze de onderdelen van de software zijn getest en op welke wijze is vastgesteld hoe ver de operatie gevorderd was? In dit verband vragen deze leden de commissie ook te laten onderzoeken welke criteria en welke werkwijze externe adviesbureaus hebben gehanteerd en welke randvoorwaarden of beperkingen het ministerie daarbij heeft geformuleerd.

Antwoord

Ja, dit maakt onderdeel uit van het feitenrelaas dat door de commissie moet worden opgesteld. Voor alle duidelijkheid zal ik deze punten expliciet vermelden in de toelichting bij het instellingsbesluit van de commissie.

Vragen CDA

Wat moet precies worden verstaan onder «de wijze waarop de modernisering van de GBA en de operatie BRP is aangestuurd» en onder de zinsnede «hoe die programma's hebben gewerkt».

Antwoord

Bedoeld wordt dat de commissie moet nagaan hoe voor die projecten/programma's de verantwoordelijkheden waren verankerd, hoe daarop werd gestuurd en op welke wijze was voorzien in controle en verantwoording. Verder moet de commissie nagaan hoe er precies gewerkt werd, bijvoorbeeld: hoe en door wie werden inhoudelijke keuzes gemaakt, hoe werd bepaald wanneer en wat voor besluitvorming werd voorgelegd.